

İZMİR TİCARET ODASI

MACARİSTAN GENEL EKONOMİK GÖRÜNÜMÜ
VE
TÜRKİYE – MACARİSTAN DIŞ TİCARETİ

Pınar ERDEM
Uzman Yardımcısı
Eylül 2007

GENEL BİLGİLER

Başkenti	: Budapeşte
Yüzölçümü	: 93,030 km ²
Nüfusu	: 9,956,108 (Temmuz 2007 tahmini)
Önemli şehirler	: Debrecen, Miskolc, Szeged, Pécs, Győr
Dil	: Macarca
Para Birimi	: Forint; 1Euro =255,06 HUF (17.09.2007)

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER (2006)

GSYH	: 175.2 milyar dolar
Kişi başı Milli Gelir	: 17,600 dolar
Enflasyon oranı	: % 3,7
İşsizlik oranı	: % 7,4
İhracat	: 67,99 milyar dolar
İthalat	: 69,75 milyar dolar
Dış Ticaret Hacmi	: 137,74 milyar dolar
Dış Ticaret Dengesi	: - 1,76 milyar dolar

EKONOMİ

Macaristan 1990'da piyasa ekonomisine geçiş başlamadan önce Doğu Avrupa'da batıya en çok yönelmiş ülke idi. Geçiş döneminin ilk yıllarında gelişme gösteren Macaristan'ın hızı Mayıs '94 seçimlerinden ve hükümet değişikliğinden dolayı 1993-1994'te yavaşlamıştır. Ekonomik büyüme %18 oranında düşüş göstermiştir. Bu durum 1995'te açıkları indirecek bir programın sunulmasıyla düzeltilmiş ve yenilenmiş bir özelleştirme programı ile yabancı yatırımcılara 3 milyar dolar değerinde satış gerçekleştirilmiştir.

Macaristan'da gümrük vergileri, eş etkili vergiler, miktar kısıtlamaları ve tarife dışı engeller ile yoğun bir korumacılık sistemi mevcuttur. Son yıllarda Avrupa ile bütünleşme çabasında olduğu için Avrupa Birliği'nin yanında Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri ile Serbest Ticaret Anlaşmaları yapmış ve tercihli ticaret rejimleri oluşturmuştur.

1990'da başlamış olan reform ile benimsenen ve Avrupa Birliği üyeliğine odaklanmış bir dış politika tarafından şekillenen Macar dış ticaret politikası; dış pazarların ve ticareti yapılan ürünlerin çeşitlendirilmesine dayanmaktadır.

1991 yılında Avrupa Birliği ile imzalanmış olan Ortaklık Anlaşması Avrupa Birliğine tercihli bir rejim tanımaktadır.

Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri arasında serbest pazar ekonomisine geçiş döneminde en iyi başlangıcı yapan ülke olan Macaristan, aynı hızı sürdümediği söylene de geçiş döneminde önemli zorlukları aşmış ve istikrarlı bir yapıya kavuşmuştur.

Macaristan eski komünist ülkeler arasında toplu özelleştirmenin uygulanmadığı tek ülke olup 1995'ten beri gerek özelleştirme çabaları gerek işletmelerini yeniden yapılandırma ve finans sektöründe reformlar yapma çalışmaları ile ekonomik değişimini büyük ölçüde hızlandırmıştır.

Macaristan; düşük maliyetler, kaliteli işgücü, yüksek teknoloji, gelişmiş altyapısı, telekomünikasyon ağı ve finansal sistemi nedeniyle yatırımcılara cazip gelmektedir.

Doğu Avrupa'da yabancı yatırımcıların en çok rağbet ettikleri ülke olan Macaristan Birleşmiş Milletler, Dünya Ticaret Örgütü, OECD, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD), Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası, Orta Avrupa Serbest Ticaret Anlaşması (CEFTA) üyesidir. 12 Mart 1999 tarihinde Polonya ve Çek Cumhuriyeti ile birlikte NATO'ya kabul edilen Macaristan, 1994'te Avrupa Birliği tam üyeliği için başvurmuş, 2004 yılında üye olmuştur.

YABANCI SERMAYE

Yabancı sermayenin girişini destekleyen politikalar uygulayan Macaristan, bu politikalar sonucunda Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkeleri arasında yabancı sermayenin en çok tercih ettiği ülke olmuştur.

Macaristan'ın ilk yıllarda elde ettiği başarı yabancı sermayeyi ülkeye çekmek için hızla uygulanan özelleştirme programının bir sonucudur. 1990'dan itibaren Orta ve Doğu Avrupa'da gerçekleştirilmiş yabancı yatırımın %50'sinden fazlasına ev sahipliği yapmıştır. Dünyanın en büyük 40 çok uluslu şirketinden 30'u Macaristan'da yatırım yapmış bulunmaktadır.

Macaristan'ın Almanya, Fransa, Belçika, İngiltere, Yunanistan, İsveç, Hollanda, İtalya, Danimarka, Avusturya, Finlandiya, İsviçre, Kore Cumhuriyeti, Kıbrıs, Uruguay, Kuveyt, İspanya, Norveç, Çin, İsrail, Avustralya, Kanada, Fas, Türkiye, Portekiz ve Tayland ile Yatırımların Karşılıklı Teşviki Anlaşması bulunmaktadır.

Dünyanın en büyük 40 çok uluslu şirketinin 30'unun Macaristan'da yatırımı bulunmaktadır. Ülkedeki yabancı yatırımlar içinde en büyük pay sırasıyla Almanya, Hollanda, İsrail ve Avusturya'ya aittir.

Yabancı yatırımları ülkeye çeken faktörler ise şöyle sıralanmaktadır: Göreceli olarak düşük enflasyon, sosyal barış, hisse senedi fiyatlarının düşük olması, işgücünün nitelikli ve düşük ücretli olması, geleneksel bir işletme kültürüne, gelişmiş ulaşım altyapısı ve finansal sistemi ile kurumsal altyapıya sahip olması ve devlet yapısındaki dönüşüm.

Yatırım için mevcut firmalarla çalışmak veya ortak girişimde bulunmak bürokratik işlemler açısından daha basit ve kolay olduğu için tercih edilmektedir.

2000 yılında Macaristan'a gelen yabancı sermaye 1,65 milyar dolardır.

Halihazırda, 30.000'den fazla yabancı sermayeli firma Macaristan'da faaliyet göstermektedir.

TÜRKİYE İLE İLİŞKİLER

TÜRKİYE-MACARİSTAN DIŞ TİCARETİ (1000 \$)				
YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
1993	37,507	86,684	- 49,177	124,191
1994	58,280	55,462	2,818	113,742
1995	159,709	69,904	89,805	229,613
1996	102,632	94,319	8,313	196,951
1997	133,966	106,514	27,452	240,480
1998	113,463	152,389	- 38,927	265,852
1999	121,919	94,997	26,922	216,916
2000	109,843	215,599	- 105,756	325,442
2001	170,230	186,673	- 16,443	356,903
2002	192,817	320,584	- 127,767	513,401
2003	282,560	409,705	- 127,145	692,265
2004	349,938	705,407	- 355,469	1,052,345
2005	377,855	944,890	- 567,035	1,322,745
2006	484,567	1,277,314	-792,747	1,761,881

Kaynak : DTM, TÜİK

BAŞLICA DIŞ TİCARET MADDELERİ	
İHRACAT	İTHALAT
FASIL	FASIL
Otomotiv ve yan sanayi	Elektrikli Makineler

Elektrikli Makineler	Plastikler
Örme Eşya	Hububat
Demir-çelik eşya	Kazanlar, Makineler
Kazanlar, Makineler	Organik Kimyasallar
Örme Giyim Eşyası	Kağıt-karton
Plastikler	Demir-çelik eşya
Pamuk	Anorganik kimyasallar
Yenilen meyveler	Otomotiv ve Yan Sanayi
Sentetik suni filamentler	Demir Çelik
Diğer	Diğer

Kaynak : DTM

Ege Bölgesi'nden Macaristan'a yapılan ihracat			
	2005 \$	2006 \$	2007/8 \$
Toplam	15,078 milyon	9,008 milyon	8,735 milyon

TÜRKİYE İLE MACARİSTAN ARASINDA YÜRÜRLÜKTEKİ ANLAŞMALAR

Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşması	14 Eylül 1968
Ticaret Anlaşması	12 Kasım 1974
Uzun Vadeli Ekonomik, Teknik, Sınai ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması	11 Ocak 1977
Türk-Macar Ekonomik, Teknik İşbirliği Karma Komitesi 8. Dönem Protokolü	14 Eylül 1989
Karayolu Ulaştırma Protokolü	Haziran 1992
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	14 Ocak 1992
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması	10 Mart 1993
Serbest Ticaret Anlaşması	8 Ocak 1997

Macaristan'daki Türk Yatırımları

Macaristan, serbest piyasa ekonomisine geçişte kaydettiği başarılı ve istikrarlı gelişme ve yabancı sermaye yatırımlarını teşvik eden liberal altyapısı ile Orta Avrupa bölgesinde cazip bir pazar konumuna gelmiştir. 2001 yılı itibariyle, Macaristan'a yabancı sermaye girişi kümülatif olarak 21.8 milyar dolara ulaşmıştır. Ancak, Türk-Macar ortak yatırımları aynı oranda gelişme kaydedememiştir. Türk girişimcilerinin Macaristan'daki yatırımları, diğer Orta ve Doğu Avrupa ülkelerine oranla oldukça azdır. Bu ülkedeki en büyük sermaye yatırımı Halkbank'ın, Volksbank Rt.'nin %15 hissesini satın alması olmuştur. 2005 yılında Macaristan'da kayıtlı Türk yatırımcılarının sayıları yaklaşık 200 olmuştur.

Türkiye'deki Macar Sermayeli Yatırımlar

30 Haziran 2007 tarihi itibari ile Türkiye'de Macaristan sermayeli 21 firma faaliyet göstermektedir. 2000 yılında bu sayı 6 firma ile sınırlıydı. Bu firmalar ticaret, turizm, enerji, kimyasal ürünler, cam ve cam ürünleri ve gıda alanlarında faaliyet göstermektedirler.

© MACARİSTAN HEYETİ, 1998

67. İzmir Enternasyonal Fuarını ziyaret etmek amacıyla ülkemize ve şehrimize gelen Macar işadamlarından oluşan bir heyet 27 Ağustos 1998 günü Odamızı ziyaret etmiştir. Söz konusu heyet Odamız tarafından düzenlenen bir basın toplantısı ile kendilerini Türk iş dünyasına tanıtmıştır. Anılan toplantı sırasında Başkanvekilimiz Sayın Mehmet Akyelli, bir konuşma yaparak konuklarımıza Ege Bölgesi ve İzmir'i kısaca tanıtmıştır. Basın toplantısını takiben firmalar arası ikili görüşmeler gerçekleştirilmiş, Türk firmaları ile Macar meslektaşlarına karşılıklı iş imkanlarını tartışma fırsatı verilmiştir.

© SANAYİ ve TİCARET BAKAN MÜSTEŞARI'NIN ZİYARETİ, 1999

Macaristan Sanayi ve Ticaret Bakan Müsteşarı Sayın Povazsai JANOS ve Ankara Ticaret Ataşesi Sayın Fazekas SANDOR ile İstanbul Başkonsolosluğu Ticaret Ataşesi Sayın Bela PETER; 26.08.1999 tarihinde Odamızı ziyaret etmiş, kendilerini Yönetim Kurulu Başkanvekili Mehmet AKYELLİ tarafından makam odasında kabul edilmiştir.

Sayın Müsteşar'ın ziyareti esnasında; iyi ilişkiler içinde bulunan Türkiye ve Macaristan arasında olası işbirliği konuları ve ortaklaşa gerçekleştirilebilecek projeler tartışılmıştır. Bunun yanı sıra; 68. İzmir Enternasyonal Fuarı çerçevesinde Macaristan'ın bu sene Info Stand olarak katılımda bulunduğu ve her sene katılmak istedikleri halde bunu neden gerçekleştiremediklerinin sebepleri konuşulmuştur.

Macaristan'ın Türkiye'ye uzak olmasından dolayı ticaretin fazla gelişmediğini ifade eden Bakan en önemli ticaret ortaklarının en yakın komşuları olan Almanya ve Avusturya olduğunu vurgulamıştır. Fuar'a her sene katılamamalarının bir sebebi bu iken bir diğer sebep de Macaristan'daki firmaların küçük ölçekli olmasıdır.

Bu sebepten dolayı Macaristan'da küçük ölçekli firmaların gerçekleştirdikleri ticareti geliştirebilmek amacıyla Sanayiye Geliştirme Ajansı adlı bir organizasyon oluşturduklarını ve bu kuruluşun başında da İstanbul Ticaret Ataşesi Sayın Bela Peter'in bulunduğunu belirtmiştir. Kurulmuş olan ajansın Türkiye'deki İGEME'ye benzetilebileceğini fakat daha çok KOBİ'lere yönelik olduklarını ifade eden Peter, İzmir'de de bir temsilcileri olmasını çok arzu ettiklerini fakat bütçelerinin kısıtlı olması nedeniyle bunun mümkün olmadığını da ifade etmiştir.

Macaristan'da 1990'daki büyük değişimin ardından gelen geçiş ekonomisi ile yeni pazarlara yöneldiklerini ifade eden Janos, ticareti geliştirmek istediklerini, bu yönde çaba gösterdiklerini anlatmış ve iki ülke arasındaki ilişkiler çok sıcak ve dostane gelişmekle beraber ticari gelişimin istenen düzeyde gerçekleşmediğini belirtmiştir.

© MACARİSTAN'IN ANKARA BÜYÜKELÇİSİNİN ZİYARETİ, 2000

Macaristan Ankara Büyükelçisi Sayın Dr. Pal ELIAS, Macaristan İstanbul Başkonsolosluğu Ticaret Ataşesi Sayın Bela PETER ve Macaristan İzmir Fahri Konsolosu Sayın Erdal KERESTECİ; 25.02.2000 tarihinde Yönetim Kurulu Başkanvekili Sayın Akın KAZANÇOĞLU tarafından makam odasında kabul edilmiştir.

Sayın Büyükelçi'nin ziyareti esnasında; iyi ilişkiler içinde bulunan Türkiye ve Macaristan arasında olası işbirliği konuları ve ortaklaşa gerçekleştirilebilecek projeler tartışılmıştır. Ege Bölgesi'nin Türkiye ekonomisi için çok önemli olduğunu ifade eden Sayın Büyükelçi, bu nedenle bizzat gelerek bölgeyi görmek ve Odamızı ziyaret etmek istemiş olduğunu vurgulamıştır.

Uluslararası Ticaret Odası (ICC) tarafından 3-5 Mayıs 2000 tarihleri arasında Budapeşte'de gerçekleştirilen ve yeni çehresi ile birlikte Avrupa'nın dünya ekonomisine katkılarının ele alınacağını 33.üncü Dünya Kongresi'nde Türkiye'yi temsil edecek heyetin içinde Odamız delegelerini de görmek istediklerini belirten Sayın Büyükelçi'ye Sayın Akın Kazançoğlu olumlu yönde cevap vermiş, kendisine gerekli çalışmanın Odamızca yürütüleceğini söylemiştir. Anılan Kongre, Odamız Web sayfası ve Haber Gazetesi aracılığıyla Müdürlüğümüz tarafından üyelerimize duyurulmuştur.

Odamızın bu seneki Çalışma Programının yurtdışı geziler açısından çok yoğun olduğunu, bu nedenle bu sene değil ama 2001 yılında mutlaka Macaristan'ı ziyaret etmek istediğimizi belirten Sayın Kazançoğlu, Macaristan ile ticari ilişkilerimizin arzu edilenin oldukça altında gerçekleşmesi nedeniyle, işadamlarımızın karşılıklı olarak bu konuda daha fazla çaba göstermeleri gerektiğini, bu nedenle, Odamızın Macaristan'a yönelik olarak organize edeceği bir İş ve İnceleme Gezisi'nin yararlı olacağını ifade etmiştir.

Bu noktada söz alan Sayın Peter ise asıl ticaretin firmaların birebir tanışarak karşılıklı iletişime geçmelerinden doğduğunu ve yapmamız gerekenin her iki ülke işadamlarını bir araya getirerek ticaret yapmalarını sağlamak olduğunu söylemiştir.

En son önemli bir Macar firması olan EKOS ile BMC arasında böyle bir çalışma başlattıklarını ve bunu diğerlerinin takip etmesini umduğunu belirten Ticaret Ataşesi Peter, İZFAŞ ile de görüştiklerini ve bu sene Fuar'da ülkelerini tanıtmak amacıyla bir Macar Restoranı kurulması için girişimde bulduklarını eklemiştir. Bunun üzerine Sayın Kazançoğlu, her sene bir ülkenin Misafir Ülke sıfatı ile İzmir Enternasyonal Fuarı'na katılarak kendisini daha iyi tanıtmaya fırsatı bulduğunu, bu anlamda Odamızın önümüzdeki sene için Macaristan'ın Misafir Ülke sıfatını alması yönünde öneride bulunabileceğini belirtmiştir.

Sayın Peter, ayrıca, 2000 yılı Eylül ayında Macaristan Budapeşte'de İzmir Fuarı benzeri Uluslararası bir Fuarın gerçekleştirileceğini ve bu fuarın ikili ticari ilişkileri geliştirmek adına önemli bir fırsat olacağını ifade etmiştir.

YARARLI ADRESLER

T.C. Bükreş Büyükelçiliği
URI UTCA, 45 1014 BUDAPEST
Tel: + 36 1 344 50 25 - 26 - 27 - 28 – 29
Faks: +36 1 344 51 43

Macaristan Ankara Büyükelçiliği
Sancak Mah. Kahire Cad. No:30 Yıldız - ANKARA
Tel: 0 312 442 22 73

Faks: 0 312 441 50 49

Macaristan İstanbul Başkonsolosluğu
Poyracık Sk. No:35 Teşvikiye - İSTANBUL
Tel: 0 212 344 12 66 - 67
Faks: 0 212 296 82 48

Macaristan Yatırımı Geliştirme Ajansı
Tel: 36-1 266 70 34
Faks: 36-1 318 37 32
e-mail: itd@itd.hu
web: www.itd.hu

Kaynakça:

- © Macar Yatırım Ajansı; www.itd.hu
- © Macar Ekonomi Bakanlığı; www.gm.hu
- © T.C. Dış Ticaret Müsteşarlığı
- © Macar Dışişleri Bakanlığı; www.mfa.gov.hu